

Sisällys

ESIPUHE	9
EDITION TOIMITUSPERIAATTEET	11
Näytelmätekstien toimitusperiaatteet	11
Kommentaariviitteiden toimitusperiaatteet	13
KIVEN KIRJOITTAMAT NAISET – ESITTÄJÄN SUKUPUOLEN ONGELMA • <i>Hanna Suutela</i>	16
Mistä kirjoitetaan, kun kirjoitetaan naisia?	18
Draamakäsityksestä näyttämökelpoisuuteen	20
<i>Commedia dell'arten</i> pitkä varjo?	22
Miehellekin sopiva Selman rooli	25
Naiselle kirjoitetut naisroolit	28
KIVEN NELJÄN YKSINÄYTÖKSISEN NÄYTELMÄN JULKAISU- HISTORIAT • <i>Sakari Katajamäki</i>	31
<i>Yö ja päivä</i> päättyy P. Th. Stolpen kustannettavaksi	31
Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura kustantaa <i>Lean</i>	34
<i>Alma</i> Kiven julkaisusuunnitelmissa	38
<i>Margareta</i> – viimeinen teos Kiven elinaikana	41
Näytelmien myöhemmät laitokset ja käännökset	46
YÖ JA PÄIVÄ – NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ • <i>Pentti Paavolainen</i>	50
Tanskalainen esikuva	52
Näytelmän laji ja ihmeen tehtävä	55
Rakenne	57
Henkilöt	60
Kieli ja tyyli	62
Heräämisen tematiikka	64
Näytelmä näytelmässä	65
Sovinto isänmaahan	66
LEA – NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ • <i>Juhani Koivisto</i>	68
Vastaanotto	70
Suhde <i>Raamattuun</i>	72
Näytelmän laji	75
Kieli	77
Rakenne	79
Näytelmän miesroolit	81
Lea henkilöhahmona	85
Viimeisen monologin arvoitus	89

ALMA – NIMEÄMÄTÖN NÄYTELMÄLUONNOS • *Satu Grünthal* 92

- Lajit ja rakenne 96
- Kieli ja runomitta 99
- Elinan ja Alman hahmot 103
- Muut henkilöt 110
- Henkilöiden dynamiikkaa 113
- Elämä voittaa 116

MARGARETA, NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ • *Juhani Niemi* 118

- Syntyvaiheet 120
- Aikalaisvastaanotto 122
- Myöhempi tutkimus ja arviointi 124
- Konfliktit Kiven draamojen aiheina 130
- Näytelmän pohjatekstit 131
- Laji, kieli ja tyyli 134
- Rakenne 135
- Henkilöt 137
- Runebergiläisempi kuin Runeberg? 139

KIVEN NELJÄ NÄYTELMÄÄ NÄYTTÄMÖLLÄ • *Pentti Paavolainen* 141

- Lea* – Suomalaisen Teatterin juhlanäytelmä 142
- Kaksi *Lea*-oopperaa 150
- Margareta* ja isänmaan kysymys 152
- Yö ja päivä* – helppo ja vaikea 156
- Alma* – lähes esittämätön 160
- Satavuotismuistojen jälkeen 161
- Havaintoja Kiven neljästä näytelmästä teatterissa 162

YÖ JA PÄIVÄ. NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ 165

LEA. NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ 183

ALMA. NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ 215

MARGARETA. NÄYTELMÄ 1:SSÄ NÄYTÖKSESSÄ 242

LIITTEET 267

- Editiossa käytetyt erikoismerkit ja lyhenteet 268
- Yön ja päivän* ja *Lean* teksteihin tehdyt muutokset 271
- Alman* ja *Margaretan* teksteihin tehdyt muutokset 274
- Alman* käsikirjoituksen tekstikerrostumat 277
- Margaretan* käsikirjoituksen tekstikerrostumat 287
- Margaretan* käsikirjoituksen ja ensipainoksen erot 308

Fredrik Cygnaeuksen esipuhe <i>Margaretan</i> ensipainokseen	321
Emil Nervanderin luonnokset ja käsikirjoitus näytelmään <i>Margrethe</i> • Pentti Paavolainen	323
<i>Yön ja päivän</i> , <i>Lean</i> , <i>Alman</i> ja <i>Margaretan</i> laitokset ja käännökset	332
Aleksis Kiven elämä • Ossi Kokko ja Minna Maijala	344
Aleksis Kiven tuotanto	347
Lähteet	348
Sananselitysten hakemisto	360